

13.1.2022

VN/20418/2021
VN/20418/2021-STM-14

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö VM105:00/2021

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi arvonlisäverolain ja valmisteverotuslain muuttamisesta verottomien tavaroiden myymälöistä myytävien tuotteiden osalta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa yllä mainitusta luonnoksesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntonaan seuraavan:

1. Esityksen yleinen merkitys

Lakiesityksen tarkoituksena on sallia se, että lentokentällä sijaitsevasta verottomien tavaroiden myymälästä voitaisiin myydä verollisesti matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa mukaan otettavia tavaroita Suomen sisällä matkustaville ja Suomeen saapuville matkustajille. Kyse on ennen kaikkea arvonlisäverolaissa ja valmisteverotuslaissa säädettyjen menettelytapojen muuttamisesta.

Lakiesityksen hyväksymisen jälkeen erilaisia lentokentällä myytäviä tavaroita saisi lähtökohtaisesti myydä verollisesti samoin ehdoin kuin vastaavia tavaroita saa myydä kuluttajille muuallakin. Esityksellä tuettaisiin perustelujen mukaan tältä osin covid-19 -pandemian koettelemaa matkailualaa. Muutos helpottaisi Suomeen saapuvien ja Suomessa matkustavien henkilöiden ostosten tekoa mahdollistamalla näille henkilöille samat ostostentekomahdollisuudet kuin muilla EU:n sisällä matkustavilla henkilöillä. Tältä osin sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole asiaan lausuttavaa.

2. Alkoholijuomien myynti verottomien tavaroiden myymälästä

Kansallisen lainsäädännön kuvauksessa ("Alkoholilainsäädäntö, s. 7) on oikein viitattu alkoholilain 48 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan alkoholijuomien vähittäismyyntiä saa harjoittaa ilmoituksenvaraisesti lentoasemalla verottomien tavaroiden myymälästä *"vain ulkomaille matkustaville matkustajille mukaan otettavaksi"*. Säännös on alkoholilain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan poikkeus sekä 5 §:n 1 momentissa säädettyyn alkoholijuomien myynnin luvanvaraisuuteen että 6 §:n 2 momentissa säädettyyn alkoholijuomien vähittäismyyntimonopoliin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Samoin esityksessä todetaan oikein, verolainsäädäntöä koskeva lakiesitys ei muuttaisi alkoholilaista sitä, että alkoholijuomien vähittäismyynti Suomen sisäisillä lennoilla matkustaville tai Suomeen palaaville matkustajille kyseisen säännöksen nojalla (eli ainoastaan ilmoituksenvaroisesti) ei ole sallittua. Samasta syystä Suomeen kuuluvalla Ahvenanmaalle muualta Suomesta matkustaville tai Ahvenanmaalta muualle Suomeen Suomen sisäisellä lennolla matkustaville ei tälläkään hetkellä ole sallittua myydä alkoholijuomia lentokenttien verottomien tavaroiden myymälässä.

Kuitenkin esitykseen tulisi lisätä tarkentava maininta, että enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyynti kyseessä oleville matkustajille voi olla sallittua alkoholilain 17 §:ssä tarkoitetulla alkoholijuoman vähittäismyyntiluvalla. Jos lentokenttämyymälä haluaisi lakiesityksen hyväksymisen ja voimaantulon jälkeen myydä mainittuja alkoholijuomia matkustajille, sen tulisi toisin sanoen hakea kyseistä lupaa aluehallintovirastosta. Alkoholiyhtiön yksinoikeuden piiriin kuuluvien alkoholijuomien vähittäismyyntiin lupaa ei alkoholilain mukaan edes voida myöntää.

Vastaavasti jaksossa 4.1. (s. 8) olevaa mainintaa tulisi tarkentaa esimerkiksi siten, että ”Verollisen myynnin mahdollistaminen ei kuitenkaan muodostaisi poikkeusta alkoholilaista johtuvaan alkoholiyhtiön alkoholijuomien vähittäismyyntiin yksinoikeuteen tai myynnin luvanvaraisuuteen”.

3. Tupakkatuotteiden myynti verottomien tavaroiden myymälästä

Tupakkatuotteiden osalta esitetty muutos tarkoittaisi sitä, että jatkossa *Suomeen saapuvat ja Suomen sisällä matkustavat* voisivat aiemmasta poiketen ostaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joissa ei ole suomen- ja ruotsinkielisiä tupakkatuotteiden aiheuttamia terveyshaittoja koskevia varoitusmerkintöjä. Tämä johtuu siitä, että tupakkalain (549/2016) 40 §:n mukaan mitä säädetään nyt lain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 39 §:n 1 momentissa suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta näiden tupakkatuotteiden myyntiin lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä.

Tupakkalain 40 §:ssä säädetty poikkeus varoitusmerkintöjen kielivaatimuksista perustuu siihen, että se on koskenut maasta vietäviä tuotteita. Vaatimus suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä kotimaan myynnissä perustuu tupakkatuotedirektiiviin (2014/40/EU), eikä siitä voida säätää kansallisesti poikkeuksia. Myös Maailman terveysjärjestö WHO:n Framework Convention on Tobacco Control FCTC:n 11.3 artikla linjaa tupakkapakkausten terveysvaroitusten kielen osalta, että niiden tulisi olla kussakin maassa kyseessä olevan maan virallisilla kielillä.

Edellä esitetyistä syistä tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden myynti olisikin hallituksen esityksessä rajattava ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle. Vaihtoehtoisesti sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö voisivat yhteistyössä selvittää tupakkalain 40 §:n muuttamista niin, että siitä poistettaisiin maininta lentoasemalla sijaitsevista verottomien tavaroiden myymälöistä.

Verotus on tutkitusti yksi tehokkaimmista keinoista vähentää tupakointia. Esityksen toteutuessa Suomi noudattaisi verotuksen osalta edelleen edellä mainitun WHO:n yleissopimuksen kuudennen artiklan veropolitiikkaa koskevia linjauksia, sillä tuotteiden myynti olisi verollista Suomeen saapuville ja Suomen sisällä matkustaville.

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Johtaja

Jari Keinänen

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi

VN/20418/2021-STM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: